

Pojedini brojevi:	Mjesečna pretplata:
U Beogradu i u krajevima zapadno od N. i Kr. četa po cijeni od 8 halera	U Beogradu i u krajevima zapadno od N. i Kr. četa po cijeni od K 2-
U Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Herzegovini i Dalmaciji po cijeni od 10 halera	U Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Herzegovini i Dalmaciji K 2-50
Izvan ovog područja po cijeni od 12 halera	U ostalim krajevima Austro-Ugarske monarhije K 3-
	U inostranstvu K 4-00

Uredništvo: BEOGRAD, Vuka Karadžića ul. broj 10. Telefon broj 83.
Uprava i primanje pretplate: Topličin venac broj 21. Telefon broj 25.
Primanje oglasa: Kneza Mihajla ul. broj 38.

Ratni Izveštaji.

Izveštaj austro-ugarskog glavnog stožera.

Kb. Beč, 23. aprila.

Na nijednom od triju bojišta nema ništa značajnijega.

Zamjenik glavnog generalnog stožera pl. Höfer, podmaršal.

Izveštaj njemačkog vojnog vodstva.

Kb. Berlin, 23. aprila.

Zapadno bojište:

Front prijestolonasljednika Rupprechta bavarskog:

Izmedju Loosa i željeznice Arras-Cambrai trajala je i juče topnička borba. Sjevero-zapadno od Lensa provalile su engleske jurišne čete u naše prve rovove u širini od 500 metara; protivnapadajem one su opet izbačene. Topnička je vatra bila i u noći snažna. Jutros su poslije bubnjarske vatre započele na širokom frontu pješadijske borbe.

Front njemačkog prijestolonasljednika:

Prije podne pojačala se topnička djelatnost samo istočno od Soissons-a. Počevši od poslije podneva vodi se uzduž Aisne i u Champagni borba izmedju topništva opet sa pojačanom žestinom. Borbe sa ručnim granatama odigrale su se samo na uzanom području zabrežja Chemin-des-Dames; jaki se francuski napadaj sjevero-istočno od La Ville-aux-Bois slomio uz velike gubitke za neprijatelja. Izmedju Prosnesa i supleske nizine nlesa preduzet napadaji donijeli neprijatelju nikakvih prednosti. Zarobili smo u brdima jugozapadno od Morouvilliers-a i provalom u francuske položaje južno od St. Marie-au-Py preko 50 neprijateljskih vojnika.

Front vojvode Albrechta württembergškog:

Nema ničeg novog.

Naši su letaci svojim metcima zapalili 4 neprijateljska vezana balona, a u vazdušnoj borbi oborili 11 neprijateljskih letalica. Kapetan barun Richthofen ostao je u vazdušnoj borbi pobjednikom 46. put, a poručnik Wolff 20 puta. Lovačka vazdušna eskadra

Zestoke topničke borbe na Aisni i u Champagni. Sporazumne sile spremaju nova nasilja nad Grčkom.

kapetana baruna Richthofena oborila je do juče 100 neprijateljskih letalica.

Istočno bojište:

Više je puta rusko topništvo gadjalo žestokom vatrom naše linije. Naše je topništvo ovu vatra snažno uzvraćalo. Na bacanje bombi ruskih letaća kod Lide odgovorili smo vazdušnim napadajem na Moledecano i Turrez (sjevero-zapadno odnosno jugozapadno od Minska).

Makedonsko bojište:

Na istočnoj obali Vardara i jugozapadno od dojranskog jezera žestoka topnička vatra, iza koje su Englezi samo na dojranskom jezera u prešli na napadaj. Taj su napadaj suzbile bugarske čete. U ovu je borbu ušla i jedna od naših letaćkih eskadra.

Prvi zapovjednik glavnog stana pl. Ludendorff

Odluka.

Što više napreduju unutarnji događaji u Rusiji, to se jasnije iz ogromnoga niza pitanja, koja su ondje iznenada izblila na površinu, ispoljava slika stvarnih odnosa. Izenadni ruski prevrat, koji nas je sam po sebi interesovao samo kao nezdravi pojav vremena, zadobilo je više značenja zbog toga, što se on posvuda dovodi u vezu s ranijim završetkom sadanijega svjetskoga rata. Različni radnički i vojnički odbori izjavili su se odmah na početku nove ere za utanačenje separatnoga mira, pa je izgledalo, da će to uroditi u zbilji ozbiljnom posljedicom. Svjetom su se raširivale najraznovrsnije glasine, muževi su kao Kerenski i Čaldze iznenada stajali u središtu sveopšteg interesa kao slavljeni apoštoli mira. No vrijeme, koje je proteklo od prvog plamena ruske revolucije, naučilo nas je, da ne uzimamo sve, što se o tim apoštolima mira javlja, kao gotovu činjenicu. I ovi su naime radikalni „usrećitelji svijeta“ postepeno napuštali jednu tačku svoga programa za drugom, dok su najzad, kako bar izgleda, skrenuli posvema na onu stazu, koju su im odredili vlastodršci na Themi. Prema najnovijim glasovima,

čini se, da su i ti reformatori svijeta predobiveni za snažan nastavak rata i da je za njih pitanje mira postalo nešto, što mogu i spiti da riješe samo u sporazumu sa svojim saveznicima. Dakako, za njih ostaje i dalje glavna stvar njihovo stranačko-političko stajanje. S toga razloga mobilisu oni socijalne demokrate polovine svijeta, te nogama i rukama rade oko sastanka jedne konferencije za mir, koja prije svega imade da donese praktične koristi njihovim idejama. Kad toga oni posvema zaboravljaju, da gospoda „drugovi“ na Seini idu za sasama drugim ciljevima, a da oni drugovi, koji su preko noći zagrejeni socijalnim idejama u Engleskoj, nemaju ni volje ni moći, da ostvare programe, s kojima Lloyd George nije sporazuman. Zbog toga ne ostaje od ruske revolucije, koja je inscenirana sa tolikim neizmjenim krvavim žrtvama ništa, što bi moglo bitno uticati na dalji tok svjetskih događaja. Jedina korist, koju središnje vlasti imadu od ruske revolucije jeste privremeno oslabljenje neprijateljskoga fronta, budući da snage jedne zemlje, koje se uništavaju u unutarnjim krizama, ne mogu pod sadašnjim prilikama da uspješno djeluju i prema spolja, te da na bojnopolju doprinesu do odlučnih uspjeha.

Ali odluka će ipak u prkos toga da padne! Ta će odluka proizići — ako ne varaju svi znaci — iz velikog rvanja na zapadnom bojištu i time dovesti do logičnog zaključka ogromne borbe, koja je u glavnom borba izmedju Engleske i Njemačke. Izgleda da bi Velika Britanija bradje pozdravila konačnu odluku spora na bojnopolju sjeverne Francuske — za koju se sad bori svim svojim silama, što su joj na raspoloženju, — nego li koju drugu mogućnost, da se dodje do mira. Engleska se naime danas bori intenzivnije nego li ikad dosad za svoj prestiž kao svjetska velesila i za svoj vodeći položaj, koji je u posljednjim godinama pretrpio mnogi teški udar. S tih razloga ne može njemačkom neprijatelju onkraj kanala biti ništa nepoželjnije od jedne neodređene mogućnosti za mir, koja bi proizila iz Petrograda, te bi danas ili sutra po-

novno istupila u Stockholmu. Engleska ne će samo da sebi prisvoji zaslugu, kako je zapalila svjetski požar, ona hoće da „učini“ i mir, te da se kod zaključenja mira predstavi kao sila, čija je vojnička i privredna nadmoć dovela do odluke. Da Engleska pored toga sa zadovoljstvom potpisuje zaključke privremene ruske vlade, kojom novi ruski režim zabacuje svaku osvajačku pomisao, te se odriče čak i Carigrada te dardanelskog moreuza, zaboravljajući pri tom, da su to još prije kratkog vremena smatrali „bezučnom nuždom“ — to nas ne smije da zabuni. U koliko će manje engleski saveznici zahtijevati kod sklapanja mira, u toliko će masnije zalagaje tražiti Velika Britanija za sebe, i prema svom shvaćanju i moći, kad bi pomoću francuske krvi na Aisni i u Champagni ostala pobjednicom.

Kakova je upravo ta pobjeda, to je drugo pitanje. Njemački front na zapadnom bojištu ne izgleda da je takav, te bi se ma na kojem mjestu dao potisnuti. Besprimjerno krvoproliće posljednjih nedjelja donijelo je Engleskoj samo veliko razočaranje, te se gotovo čini, da je već pao jedan veliki dio odluke, do koje je Englezima toliko stalo. Njemačka i njeni saveznici mogu tom odlukom biti zadovoljni. Engleska i Francuska moraju međutim da si kažu: „Vous l'avez voulu, George Dandin!“

Pravi uzrok nastavku rata.

Zanimljivi govori jednog engleskog člana parlamenta.

(Naročiti brzojav „Beogradske Novine“.)

Berlin, 23. aprila.

(Wolffov ured.) „Manchester Guardian“ donosi zanimljive pojednosti o govornima člana engleskog parlamenta F. W. Jowetta, koje je držao na ovogodišnjoj konferenciji nezavisne radničke stranke. Govoreći o ulasku Amerike u rat Jowett je rekao: Amerika je izjavila, da nema nikakvih sebičnih namjera niti želi kakva osvajanja, a ne želi ni kolonije. Ona ne traži nikakve materijalne oštete za žrtve, koje će rado podnijeti. Sporazumne sile ne namjeravaju da učine sličnu izjavu. S toga se rat i produžuje.

Ne radi Belgije i Francuske, pa ne ni za slobodnu Poljsku ili riješene elzasko-lotarinškog pitanja, nego jedino, da se zadovolje njemačke kolonije u Africi i da se raspodjeli Austro-Ugarska i Turska, da bi četvorni sporazum na račun tih država izveo svoje osvajanja.

Položaj na zapadnom bojištu.

Propast Nivelles-ovih operacija.

Kb. Berlin, 23. aprila.

Wolffov ured opisuje daleko istaknute ciljeve francuske ofenzive, utvrđuje njenu propast i veli: Ako snjerske operacije ne budu izvedene stopu za stopu, onda je cio plan bio osuđen da propadne. Danas, poslije čitavog niza krvavih borbenih dana, smjelo su operacije konačno propale.

Loš prorok.

Ako je ista kod Francuza nerazovrivo, to je bez sumnje njihovo hvalisanje. Oni su riječima već toliko puta uništili Njemačku a s njom i središnje vlasti, i kad bi bilo po tim riječima, onda bi Francuska za ovih hiljadu dana imala već hiljadu pobjeda, a njezine bi čete već davno stajale na Rajni ili pred Berlinom. U prkos žalosnom ali istinitom faktu, da se ta hvalisanja do sad nijesu ispunila, hvalisavci francuske republike još se nijesu naučili da budu skromniji, razumniji i štedljiviji sa svojim frazama. 18. marta prorokao je Hervé, taj nekadašnji antinilitarista a sadašnji francuski ministar vojni, da će se njemačka vojska isto onako naglo srušiti, kao što se i carizam srušio i kao što je sad nastalo naglo oslobodjenje posljednutog francuskog zemljišta. Ovo proročanstvo već dvije i po godine propovijedaju francuski političari i novinari, ali s njim ne stoji bolje nego s proročanstvima gospođe Thibes; ona se ne ispunjavaju. Malo kasnije već je prinudjen Hervé da prizna, da je bitka teška, teža nego što smo je očekivali. Velika bitka, koja se vodi izmedju Soissons-a i Aisne, pokazala se kao bijesna i ako je žrtvovano toliko hiljada francuskih vojnika, neprijatelj ne ustupa i toliko je drzak, da se ni malo ne obazire na pariške proroke. Čovjek se mora čuditi, da obmanjivano francusko stanovništvo već odavno nije protjeralo iz zemlje proroke kova Hervé-ovog, kad već oni sami ne će da uvjere, da im taj zanat ne ide od ruke. Ali iza te gospode stoji francuska vlada, koja treba takve ljude, da njihove

Podlistak.

Leo V. Švarc: Neuništivost energije.

„Ex nihilo nil fit.“ — Lucretius.

U svemiru nema mirovanja. To je stara, poznata istina, za koju su već Grci znali i s dvije riječi ocrtali: Panta rei — sve teče. Sve se giblje; giblje se atomi i molekule, mikrobi i bakterije, kukci i životinje. Ljudi se kreću. Biljke i drveće raste, potoci i rijeke teku, pa napokon i Zemlja se vrti, pa svi planeti i sve u svemiru. U prirodi je dakle vječno gibanje; u silnom prostoru, u kojemu lebdimo nema nijedne tačke, koja bi bila na miru.

No sve mora biti obrazloženo. Ništa ne biva bez uzroka; dakle mora i ovo vječno gibanje da zahvati nečemu svoj opstanak. Mora da opstoji jedno pokretalo, koje tjera sav taj životni mehanizam. Fizika ga zove — energijom.

Što je dakle energija? Znanost će nam suhoparno reći: To je sposobnost, da se izvrši bilo kakova radnja. Nju postavljamo kao uzrok svakome gibanju i svakom životu, te nam je samo na ovaj način uspelo poimati stvari i pojave, koje su nam do onda bile prekrita tajanstvenim velom.

energetike. To je onaj zakon, što ga je prvi izrekao genijalni njemački fizičnik Robert Mayer.

Što tvrdi taj zakon? Veli, da se ona energija koju smo nazvali uzrokom svega gibanja, ne mijenja. U onoj množini, s onom jakošću, s kojom se prvobitno pojavila, ona još i danas vlada.

To ne bi bilo od tolike važnosti, da se ta prvobitna energija nije rascijepala u više energija, u glavnome u mehaničku, toplinsku, kemijsku, električnu i energiju svjetla, za koje sve energije i opet vrijedi, da im je i zbroj jednak onoj početnoj energiji.

Mi poznamo različite energije. Na primjer:

Imamo jednu kuglu, koja je na miru. Ona se ne će tako dugo gibati, dok je ne udarimo; no da je udarimo, moramo izvršiti neku radnju, recimo ljepše: moramo potrošiti dio svoje energije. Mi tu energiju nismo uzaludno potrošili, jer sad se kugla giblje. Ona se giblje, jer je dobila neku početnu brzinu, i poradi ove brzine ima ona sada u sebi energiju. Takovu mehaničku energiju, koja sejelesu imadu u sebi zbog brzine, koju su dobila, zovemo kinetičnom energijom.

Ako dižemo jedan kamen, vršimo radnju, ali ako ga ispustimo, on će se sam vratiti natrag. Ovaj kamen ima dakle sada u sebi energiju, koju je dobio

*) Energija u ono vrijeme nije još imala svoje današnje ime, onda su je zvali silom (njemački „die Kraft“), no to je uvijek dovelo do nesporazumka radi drugog značenja ove riječi.

tako, što smo ga digli iz njegova položaja. I to je mehanička energija, a zovemo je potencijalnom.

Energiju ima i ugrijano tijelo. Vruća para tjera lokomotive, parobrode. Užareni ugljen daje nam opet toplinu, kojom možemo vodu grijati, da iz nje dobijemo paru. Ako dakle grijemo jedno tijelo, trošimo energiju. U što se ona pretvara? Ona se očituje u gibanju atoma. Ako zagrijavamo jedno tijelo, onda atomi primaju ovu energiju, zbog nje imadu brzinu i zbog toga se počinju gibati. Što se više dodaje topline, jače postaje gibanje atoma i ne rijetko se zbog prevelike brzine razlete i čitavo tijelo izgubi ravnotežu. Velimo onda, da se tijelo tali ili da se pretvara u plinovito stanje. Obrnuto, ako nema topline, onda bivaju titrali atoma slabiji, a vez zbog toga sve čvršći.

Prema tome fizika tumači danas toplinu, kao gibanje čestica, isto tako kao što i kemiju, kao privlačenje atoma, ili električnu kao gibanje elektrona. Mi sebi na ime: električnu predodređujemo, kao skup malenih čestica, koje zovemo elektronima. Kad se ovi elektroni gibaju, onda govorimo o električnoj struji, u kojoj je sadržana energija isto tako, kao što je sadržana u masi vode, koja se giblje. I električnu energiju dijelimo u dvije grupe, jer nije svejedno, da li je energija nastala od gibanih čestica ili da li je sadržana u tijelu zbog množine elektricitete same. Ova se električna energija dobiva ili renjem, to jest iz mehaničke energije, ili kao kod galvanskih članaka s pomoću kemijskih procesa. Ako se u razrijeđenju sumpornu kiselinu umetnu štapići raznih me-

tala, onda nastaje struja, koja svoj opstanak ima da zahvali u prvom redu kemijskom djelovanju sumporne kiseline. Ondje se troši kemijska energija, mjesto koje se dobiva toliko korisna električneta.

Pita se sada, koja je od ovih energija najvažnija. Razumije se samo po sebi, mehanička, jer se sve druge energije dadu svesti na nju. Mi smo naime vidjeli, da je i pojam topline i električneta čisto mehaničko gibanje. Kemijski su opet također gibanje i to gibanja atoma k atomima. Ima naime atoma raznih elemenata, koji se silno privlače, skoro bih rekao silno vole. I zaista ovo privlačenje i spajanje sasvim je analogno procesima, koji se zbivaju kod bilina, životinja i ljudi.

Tako bi se danas dalo svako gibanje razdijeliti u dvije vrste: u gibanje vidjenih tjelesa i gibanje nevidjenih čestica. Mi imademo dakle u prirodi posla samo s mehaničkom energijom, to jest s potencijalnom i kinetičnom energijom. No zbroj je ovih dviju energija stalan, jer potencijalnu energiju ima tijelo, koje je došlo u neki izvanredni položaj, a da može doći u taj položaj morali smo potrošiti baš toliko kinetične, koliko ono sada ima potencijalne energije. Mayerov se zakon može teoretski sasvim lijepo dokazati. Budući da smo rekli, da se sve energije dadu svesti na ove dvije, a zbroj je ovih dviju stalan, jasno slijedi, da je i zbroj svih energija stalan.

Naglašujemo, da je zbroj energija stalan, ali pojedine se energije mijenjaju. Čas ima više mehaničke, čas električne i obrnuto. Ako slap vode pada

na točak, koji okreće dinamomahšinu, stvara se električneta, koja služi za pogon strojeva, koja daje rasvjetu i toplinu. Prvotna se mehanička energija slapa pretvorila u električnu, a ova se opet cijepa u sve moguće druge. To je ono osobito u uredbi svjeta, da se mogu energije tako pretvarati jedna u drugu. Do upravo idealne savršenosti dotjerano je to baš s pomoću električne energije, jer ona je tako reći za sve. Ona može postati i mehaničkom i toplinskom i kemijskom energijom i u kojem je obliku čovjek želi, samo treba zahtijevati i ona je ovdje.

Najmanje je vrijedna toplinska energija. Gdje god se naime vrši kakova radnja, svuda se stvara toplina. Kod trenja, sraga, gibanja, kod kemijskog spajanja, kod električneta, ukraško svuda. Svaki životni proces izlučuje kao nužni agregat toplinu. Osobito se to neugodno osjeća kod svjetlosti, jer kakova se god svjetiljka uzimlje, uvijek dobivamo znatno više topline, nego svjetlosti. Od čitave električne energije, koja ulazi u običnu žarulju, služi tek 5% svjetlosti, a ostalih 95% izgubimo kao toplinu. Upozorujemo na to, da su električne svjetiljke još najracionalnije, jer kod drugih se još više topline stvara. Da li će se tome u budućnosti moći doskočiti, to se još ne zna; ima doduše već danas svjetiljka, koje troše minimalno toplinu, kao na pr. Moreova živina lampa, ali ta ima opet pogrešku, da je njeno svjetlo jako nezdravo. Svakako stoji, da će trebati još mnogo rada, dok se nadje svjetlost, koja bi svim zahtjevima udovoljila, i kod koje će se u prvom redu stvarati što manje topline.

voim pomoću održava narod u grozničavom raspoloženju, te je tako i Hervé-u, dala na znanje, kad se ovaj benjske godine prijavio za front, da on može u Parizu svojim listom više da koristi otadžbini. Francuska vlada i francuski proroci dostojni su jedni drugih.

Austro-Ugarska.

Njihova Veličanstva u Bozenu.

Kb. Bozen, 23. aprila.

Njihova Veličanstva, koja su juče prije podne prispjela ovamo, pozdravljena su svuda neopisanim oduševljenjem. Radi dočeka bili su na stanici: maršal Conrad pl. Hötendorff, mnogobrojni generali, časnici i građanski dostojnici Bozenu. Njihova Veličanstva trebala su se automobilom odvesti u crkvu, ali su se riješila, da ih pješice. Sa svih strana je svijet navaljavao da Njihovim Veličanstvima podnese cvijeće. Kratki put trajao je 20 časaka. I na svom povratku Njihova Veličanstva bila su oduševljena pozdravljanja. Dvorski voz, kojim su Njihova Veličanstva putovala u Bozen i nazad, bio je na mnogim stanicama dočekivan, gdje su gradonačelnici i sveštenici raznih mjesta izjavljivali vjernost i odanost.

Ruska revolucija.

Petrogradski garnizon i zaseban mir.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Petrograd, 23. aprila.

Petrogradski brzojavni ured javlja: U tavriskoj palati održano je savjetovanje izaslanika cijele šeste i dijelova četvrte, pete, sedme, osme i dvanaeste vojske, kao i prve gardijske divizije. U savjetovanju su učestvovali zastupnici izvršnog odbora, radnika i vojnika. Izaslanici su između ostalog postavili pitanje, da li je savjet radničkih i vojničkih izaslanika u Petrogradu doista za zaseban mir. Zastupnik sarajeva Sokolov je odgovorio, da savjet odbija od sebe svaku pomisao o zasebnom miru.

Ruski radnički i vojnički savjet o miru.

(Naročiti brzojav „Beograd. Novina“).

Petrograd, 23. aprila.

Petrogradski brzojavni ured javlja: Socijal-demokrata Meyer, član američkog kongresa, uputio je članu dume Čejzeu, predsjedniku savjeta radničkih i vojničkih izaslanika, ovaj brzojav:

Kao jedini socijaldemokratski poslanik u američkom kongresu molim vas, da odlučno pobijete vijesti, koje nas jako uznemiruju, da je ruska socijaldemokracija naklonjena zasebnom miru s Njemačkom.

Izvršni odbor savjeta radničkih i vojničkih izaslanika poslao je Meyeru ovaj odgovor:

Kao što je izjavljeno u pozivu savjeta radničkih i vojničkih izaslanika, koji je upućen narodima cijeloga svijeta, a tako isto i u odluci opšteg kongresa savjeta radničkih i vojničkih izaslanika, cjelokupna ruska revolucionarna demokracija ne teži ni za kakvim zasebnim mirom, nego ona hoće međunarodni mir bez aneksija i stvarnih ili maglovitih ratnih odnosa, na osnovu slobodnog razvitka naroda i u smjeru, da proletarijat svih zemalja mora poradi, da se mir na pomenutoj osnovi što je moguće prije ostvari.

Tako se toplina kod svakog procese javlja. Najzanosnije je to, da se obrnuto ne može toliko trebati. Pomoću nje možemo tjerati lokomotive, možemo stvarati kemijske procese, možemo pače i električnu struju dobiti, ali ona energija, koja se na taj način dobiva još je uvijek manja od silne množine topline što se izlučuje. Jasno je, da toplinska energija prema tome dnevno raste i to na račun drugih energija. Uvijek se stvara jedan suvišak topline, iz kojeg više ne možemo dobiti nikakove radnje, ni energije. Taj suvišak zovemo entropijom. Clausius veli o njoj:

Entropija ide u susret svojem vrhuncu. Zbroj svih energija je stalan, toplinska energija biva sve veća; što slijedi odatle? Slijedi, da će se jednoga dana sva energija pretvoriti u toplinsku energiju, u entropiju, iz koje više ne ćemo moći dobiti nikakove mehaničke radnje. Ako smijemo tako daleko polaziti, mogao bi to onda biti knač svijeta. Svakako se ne smijemo zbog toga preplašiti, jer ako se to i zbude, proći će dotle milijuni i milijuni godina.

Ipak nešto ovdje učimo, a to je, da bismo primjerom štedljivosti mogli mnogo više upotrebiti energije za se zadržati. Time bi i ljudstvu, a i uopšte svijetu produžili bivstvovanje. To je ono, što Ostwald tako uporno zahtjeva od čovječanstva: Ne razbacuj energije!

Imade još jedno pitanje, koje nas mori. Otkle se nadoknađuje ta silna množina energije, što se dnevno troši na Zemlji? Zemlja je dobiva od Sunca.

Mi držimo, da je Sunce prema tome izvor energije i to ne samo za nas, već za čitav svoj sustav. Ono svoju energiju po jednom tumačenju nadoknađuje tako, da se

Ukrajinski narodni kongres za rusku saveznu republiku.

Kb. Kijev, 23. aprila.

Petrogradski brzojavni ured javlja: Ukrajinski narodni kongres, u kome je učestvovala profesor Krušijevski, izjasnio se za rusku saveznu republiku kao i za samoupravu Ukrajine.

Lvov i Gučkov ruskim radnicima.

Kb. Petrograd, 23. aprila.

Ministar predsjednik Lvov i ministar rata Gučkov u uputili su poziv radnicima, koji su zaposleni radovima za vojsku, a u kome se veli: Našem iskušenju je kucnuo posljednji čas i može za nas biti sudbonosan, jer će nam on donijeti sreću i slobodu za uvjek, ili će nas lišiti naše narodne časti i baciti ponovo u ranije ropstvo. Budimo sami kovači svoje sreće i naše sudbine! Sudbina slobode nalazi se u našim rukama.

Ostavka generala Lešickog.

Kb. Bern, 23. aprila.

„Matin“ javlja iz Petrograda: General Lešicki, vrhovni zapovjednik na rumunjskom frontu, dao je svoju ostavku.

Amerika u ratu.

Engleska misija u Americi.

Kb. New-York, 23. aprila.

Engleska misija sa Balfourom na čelu primljena je oduševljeno u Sjedinjenim Državama. Dočekana na granici od predstavnika ministarstva rata i mornarice, odvezlo se izaslanstvo u Washington. U jednom razgovoru Balfour je izjavio, da je svrha misije osiguranje zajedničkog rata svih onih, koji žele trajan mir poslije pobjedilačkog rata.

Engleska i kolonije.

Engleska ašikuje s republikancima.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Haag, 23. aprila.

„Hollandsch Nieuws bureau“ javlja iz Londona: Od kako su mnoge republike postale članovi četvornog sporazuma, počela je i Engleska da ašikuje s republikanzimom. Poznati publicista Welles piše u „Times“-u:

Naši prijatelji u republikama Rusije, Francuske, Amerike i Portugalske treba da znaju, da i u nas postoji jaka struja za republikom. Bilo bi izlišno tvrditi, da su nam prohtjevi dobro došli. Kruna i skiptar imaju za nas Engleze još istorijsku vrijednost.

Najnovije brzojavne vijesti.

Knez Lvov i Rumunjska.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Rotterdam, 23. aprila.

Rumunjski dopisnik „Daily Telegraph“ razgovarao se s ministrom predsjednikom Lvovom o Rumunjskoj. Knez Lvov mu je rekao: Mi znamo, koliko je i što je sve Rumunjska morala podnijeti i gotovo smo sve da učinimo, da je potpomoegnemo. Transportno pitanje zadaje velike teškoće, ali se mi ipak nadamo, da ćemo biti u položaju, da za tu zemlju učinimo sve, što je potrebno.

Držanje Norveške.

Kb. Christiania, 23. aprila.

Završene su tajne sjednice narodne skupštine: Potpuna saglasnost vlada o tome, da se spoljna politika produži i dalje u okviru stroge neutralnosti. Odluka nije donijeta. Rasprosrte vijesti, da će se trgovinski brodovi naružati, potpuno su neosnovane.

Sitne vijesti.

Kb. Kristijanija, 22. aprila.

Narodna skupština primila je kredit od 150.000 kruna za potpomaganje mornara, koji su izgubili svoja mjesta.

Kb. Madrid, 22. aprila.

Španjolski je poslanik na Vatikanu, Calbeton, predao ostavku.

Kb. Rim, 22. aprila.

Za talijanskog poslanika u Tokiju imenovan je marquis Cusaniconfaloni.

Kb. Amsterdam, 22. aprila.

Spisak gubitaka, koji „Times“ objavljuje 14. o. m. donosi imena 112 časnika i 660 ljudi.

Grad i okolica.

Objava.

Englezi i Francuzi smjeraju, da pobune srpski narod i da ga navedu na bunтовnička djela protivu njegovih sadašnjih vlasti. Istorija posljednjeg bunтовničkog pokušaja, — ma koliko da je ona žalosa za onaj maleni dio srpskog naroda, koji se od nekoliko plaćenih vojda dao dovesti do sigurnog samoubijstva, — kazuje dosta jasno unaprijed sudbinu svih sličnih preduzeća nesavjesnih agenata Engleza, koji se tobož brinu za slobodu, pravilnije rečeno za propast malih naroda. Srpska krv, uzaludno prolivena, treba ponovo da bude jedina vrijednost, kojom bi se platilo učešće u ovom englesko-francuskom priredjivanju, koje je samo dokaz njihove nemoći.

Engleski podstrekač hoće, svojim novcem, ponovo da verbuje jevtine samoubice, koji bi mjesto njega trebali da vrše uzaludan posao. Lukavi Britanac vidi, da će mu biti nemoguće da ratuje „do posljednjeg ruskog vojnika“, kao što je namjeravao, pa sad treba i posljednji Srbin, koji je još u životu, da se krvavi za njega, za njegovu kesu i za njegovu korist. Od svih žrtava sporazumnih sila nije ni jedan narod takoh strahovito i tako uzaludno prolivao svoju krv, kao srpski narod, i ni jedan narod nije tako sramno od svojih zavodjača prevaren, kao što je srpski narod. Pa ipak ti nesavjesni sebični britanski zavodjači ne znaju granice. I oni srpski ljudi, koji nisu kao vojnici u časnoj borbi proliji svoju krv na oltaru englesko-francuske gramzljivosti, treba sada kao pobunjenici i razbojnici da se krvave za svoje nemoćne vodje.

Vojna glavna gubernija pretpostavlja, da srpski narod, poučen žalosnim iskustvima ovoga rata, ne će podlež novim pokušajima zavodjenja stranih agenata i tuđih najamnika, (ih izdajnika njegove krvi, koji se pojavljuju pod obrazinom patriota.

Sviesna svoje moći, vojna glavna gubernija opominje srpski narod, čiji su mirni članovi ovdje u svako doba nalezili slobodu, koja stoji u saglasnosti sa ratnim zakonima, i mogućnost za svoj opstanak te zaštiti protivu nepravde, da u svom vlastitom interesu produži i

dalje putem lojalnog ponašanja i bezuslovnog mira, na kome se do sad nalezila daleko nadmašnja većina domorodaca zaposjednute oblasti, i da se ne daje zavesti u nikakvu nesmotrenost. Svaki pokušaj nepoučenih zanešanjaka za pobunu protivu sadašnje državne vlasti biće u začetku nemilostivo ugušen. Mogući poremećaj reda povratit će se odmah samo o trošku i na štetu srpskog naroda.

Vojna glavna gubernija u Srbiji stavlja svakomu na znanje, da će se prema svakome, koji engleskog, francuskog ili ma kog drugog stranog agenta kojim bilo načinom pomaže, daje mu sklonište, ili hotimice propusti da takvog agenta prijavi, ili koji njegove planove ma kojim načinom potpomaže, — postupati po zakonu o ratnoj nuždi zbog učešća u pobuni. Medjutim će se svakom onom, koji jednog engleskog, francuskog i t. d. agitatora živog preda c. i k. vlastima, isplatiti nagrada od 2000 kruna, onome, koji mrtvog preda nagrada od 1000 kruna, a onome, koji u hvatanju takvog agenta dostavljanjem ili kojim drugim načinom bude učestvovao, isplatit će se nagrada od 500 kruna.

C. i k. vojna glavna gubernija.

Dnevni kalendar.

Danas je utorak, 24. april, po starom 11. april. Rimokatolici: Sv. Juraj; pravoslavni: Antipos. — Sunce se rđa u 4:56, a zalazi u 7:01.

Beogradski orfeum: Vojnička predstava. Početak u 8:30 na veče.

Plovidbu između Zemuna i Beograda danas vrši ugarsko riječno i pomorsko paroplovno društvo. Polazak iz Beograda u Zemun od 7 sati prije podne od 8 sati na veče svakog sata osim u 1 sat poslije podne. Polazak iz Zemuna za Beograd od 6:30 u jutro do 7:30 na veče svakoga sata osim u 12:30 u podne.

Kinematografi: Vojni kino (Kološevac): U 4:15 sati poslije podne predstava za gradjanstvo. — C. i k. gradjanski kino (Paris): Predstava za gradjanstvo. Početak u 6 sati.

Časnička i činovnička kasina otvorena je do 12 sati u noć. Posjet bolesnika u bolnicama: U bolnici „Brčko“: od 2—4 sata poslije podne. U bolnici „Britan“: od 9:30—12 sati prije podne i od 2—4 sata poslije podne.

Traže se radi prijema novčanih uputnica.

Potrebno je, da se jave radi prijema novčanih uputnica g. Miki Popoviću, sa stanom u Pivarskoj ulici broj 54:

1. Porodica pok. Milana Kraviljanca;
2. Milica Djordjević, činovnik pošte;
3. Jelena Djukić, dijumnista pošte;
4. Dušan St. Djordjević, kontrolor pošte;
5. Petar Djordjević, konduker poštanski, i
6. Marija Djordjević, privremeni činovnik pošte.

Imenovani mogu svakoga dana od 9 do 10 sati prije podne i od 2 do 3 sata poslije podne podići svoj novac.

Prilikom prijema novca, potrebno je imati uz se i redarstvenu legitimaciju.

U slučaju da se nalaze u unutrašnjosti, potrebno je da pošalju svoju tačnu adresu, preko koje bi im se novac mogao poslati.

Plemeniti dar.

Gospodja Olga Sjenicki, supruga direktora paraćinske klanice, predala je

Književni prijedlog.

„Savremenik“, mjesečnik hrvatskih književnika u Zagrebu. — S brojem od travnja stupa ova književna revija u svoje dvanaesto godište i obećaje da će odsele redovitije izlaziti naime svaki mjesec po jedan broj. List će štampati u buduće kr. zemaljska tiskara, a do sadašnjem uredniku književniku dru. Branimiru Livadiću dolazi kao pomažać prof. J. Benešić. Cijena je listu zbog skupoće papira a i zbog povišenih honorara dignuta na 16 K godišnjih. „Savremenik“ se može naručiti preko knjižare S. B. Cvijanovića.

Prvom je broju obilat i raznolik sadržaj. Kritičar M. Nehajev štampao je svoj prolog „Pučki elemenat u glazbi“, što ga je govorio u dvoranu hrvatskog konzervatorija u Zagrebu prigodom kompozicione večeri P. Konjovića; tu se iznose misli, kako bi se osobini elementi pučke glazbe u raznolikim hrvatskim krajevima dali umjetnički obraditi i presaditi iz narodne bašte u moderni park. Osobitih je linija pjesma jednog od najboljih hrvatskih lirskih pjesnika Mihovila Nikolića „Mater dolorosa“; stihovi kao da u mramor klešu pietetske crte pokojne pjesnikove majke, siećajući nas na Jakiševiću „Noć na Liparu“. Drugi znameniti pjesnik epske prirode Vladimir Nazor u svojoj refleksivnoj pjesmi „U večer siću“ daje odraze burne, ali ne očajne sadašnjice značajnim stihom: „Sve nje naše pogažene nisu, sve kule naše ne će u prah pasti!“ Noviji pjesnici Andjelo Danko pa Tomislav Prpić daju lijepa i proosjećana nasstrojenja u svojim pjesničkim slikama: „Sam“ i „Disonanca“. Neobične boje iznosi dra-

uprava c. i k. sirotnog doma u Topčideru na prvi dan Uskrsa 200 komada uskrasnih šaranih jaja, da se porazidjeli među sirotnu djecu. Na tom se daru uprava sirotišta u Topčideru ovim putem najusrdnije zahvaljuje, jer je pomenuta gospodja zaista obradovala sirotnu dječicu. — Uprava c. i k. sirotišta Topčider.

Lijep prilog za beogradsku sirotinju.

Gospodin David Suzin, ovdlašnji trgovac, poslao je sirotinjskom odjeljenju opštine grada Beograda svotu od 100 kruna, kao svoj prilog za pomaganje beogradske sirotinje.

Ovaj lijep primjer zaslužuje svaku pohvalu.

Nesreća na topčiderskom kamenom majdanu.

Pri radu u topčiderskom kamenom majdanu odbio se poveći kamen i u svom padu dohvatio radnika Josifa Perića i slomio mu desnu nogu. Povredjeni radnik je 52 godine star i odmah je kolima c. i k. vojnog redarstva prenijet na liječenje u gradjansku bolnicu.

Kišoviti dani u Beogradu.

Nekoliko posljednjih dana imamo u Beogradu svaki dan kiše. Nekoga dana samo malo porosi, a više puta pada i po nekoliko sati. I juče smo prije podne imali veću kišu, koja je dobro natopila zemlju vodenim talogom. Ove kiše istjerale su iz zemlje povrće i cvijeće, te je već svuda ozelenilo. I na njivi i na polju i u bašti marljivo poljoprivrednik ima pune ruke posla. Po red kiše dani su u opšte nešto više zahladnili, temperatura je preko cijeloga dana niža, a jutro i večeri su sasvim hladni. Gotovo bi čovjek rekao, da se zima ponovo vraća.

Požar.

22. o. mj. u 8 sati prije podne primjetio je stražar na Terazijama, da iz radnje K. Jovanovića br. 22, suklija dim, i odmah je o tom izvjestio vatrogasno odjeljenje c. i k. vojnog redarstva. Vatrogasci su brzo prispjeli i prodrli u lokal, u kom su našli u plamenu jedan orman. Vatrogasci su brzo požar ugušili i time predupredili veću štetu. Uzrok požaru bila je električna utija za glačanje. Ova je stajala na ormanu i bila je u vezi s električnom strujom, te se tako usijala pa zapalila i orman.

Prodaja šećera.

Juče je prodavnica životnih namirnica opštine grada Beograda u Bitolskoj ulici prodavala gradjanstvu šećer za mjesec april. Šećer se može dobiti i danas na osnovu kupona za šećer.

Nadjenje.

Na Cvetnom trgu nadjen je novčanik s manjom količinom i jednom legitimacijom, koja glasi na ime sanitetskog vojnika Filip Knezela, rezervna bolnica Brčko. Sopsvenik može podići novčanik kod c. i k. redarstvenog zapovjedništva.

Izvjestaj prijavnog ureda.

21. aprila: prijavljeno 95, odjavljeno 25, seoba 46, u hotelima prijavljeno 128, odjavljeno 136, ostalo u hotelima prijavljenih 289. — 22. aprila: prijavljeno 73, odjavljeno 34, seoba 23, u hotelima prijavljeno 94, odjavljeno 102, ostalo u hotelima prijavljenih 281.

boja je krvi sjevernjaka tamnija od boje krvi južnjaka.

U svim ovim primjerima jasno je pokazano, kako zakon o održanju energija svuda vrijedi. Jedna se hipoteza, ili princip može tako dugo držati, dok ga ne obori jedan pojav, koji mu se protivi. I eto, otkad ovaj zakon poznamo, nikad se nije našla činjenica, koja bi ga mogla potući. Bilo je pojava, koji su ga htjeli uzdrmati, ali iz svakog ovakovog mejdana izašao je on još čvršći, još bogatiji.

Njemu imademo zahvaliti, da u prirodi sve drugim okom gledamo, a osim toga baš je ovim principom udovoljeno glavnoj težnji ljudi za jedinstvom. Svi se pojavi daju svesti na jedan pojav, sve energije na jednu energiju.

Samo u kemiji nije još polučeno potpuno jedinstvo, jer do dana današnjega nije još nadjena jedna tvar, u koju bi se se sve druge dale svesti. No noviji pojavi, koji su opaženi na radiju, koji se emanacijom pretvara u druga počela, upozoruju nas, da će se možda ipak jednom ispuniti san alkimista, te ćemo moći pretvarati kovinu u kovinu i crpati zlato iz jedne tvari.

Jedan zakon imademo i s ovim moramo bar za sada biti zadovoljni. Istina je doduše, da nam je baš njime istrgnuta za uvijek nada, da bi se dao narediti stroj, koji bi mjesto nas radio, koji bi vječno dovodio novu energiju. No cilj čovječanstva leži baš u radu, a upravo zakon održanja energije nam jamči, da taj rad nije uzaludan: svaka potrošena energija stvara samo novu energiju. Kad je već tako uređeno, da je perpetuum mobile nemoguće, onda je to samo opet jedan lijep dokaz tome, kako je svijet savršeno uređen. Ljudima bi i te kako dosadno bilo, kad bi mjesto njih netko drugi radio.

(Priroda“.)

postepeno steže. Kod svakog se naime skrćuivanja oslobadja silna množina topline, budući da atomi moraju polaganije titirati. Na taj način umanjuje im se kinetična energija na račun toplinske. Helmholtz je izračunao, da je dostatan, da se nadoknađi toplina Sunca, koja je otišla u svemir, da se primjer ove nebeske kugle u 2289 godina stegne samo za jednu desetihiljadinku svoje sadanje veličine. Po drugom tumačenju, nastaje uvijek nova toplina tako, što kozmička tijela padaju u Sunce i tu se zbog sraza javlja vrućina.

Da se zakon još više potvrdi, počeli su i na životinjama pokuse obavljati, da li se doista ništa od energije ne gubi. Tu su zanimljivi pokusi Rubnerovi i Atwaterovi. Ako čovjek ili životinja radi, onda se potrošena energija javlja u obliku topline. Na taj način odlazi jako mnogo topline iz čovječjega tijela, a ta se nadoknađuje tako, da se čovjek hrani. U hrani ima naim ugljika, koji se u našoj krvi spaja s kisikom; kod tog spajanja ili bolje reći izgaranja nastaje toplina. Jasno je dakle, da će čovjek to više hrane trebati, što bude više radio t. j. što bude više topline otišlo. No vrijedi i obrnuto. Što se čovjek više hrani, to će se više topline razvijati. I na tom temelju gradili su Rubner i Atwater svoje pokuse. Značajno je po razvitak znanosti, da je pogreška kod ovih izračunavanja bila katkada tek 1/50, što je nezamalno.

Na osnovi ovakvih bioloških pojava dobio je i Robert Mayer inicijativu za svoja opažanja. On je naim opazio na ljudima, koji manje topline daju okolici, (to su ljudi, koji žive u tropskim krajevima), da imadu svjetliju vooznuu krv od sjevernjaka, koji zbog hladne klime trebaju više topline i s toga u krvi dolazi više do izgaranja. To se onda očituje u boji krvi:

matičar Milan Ogrizović u prizoru „Gospodin u crnom“, prvom prizoru njegove nove — izgleda: rane — drame „Jav“! Ogrizović zove svoju dramu „snovidjenja“, a i ovaj prizor između žene, koja u neizvjesnosti, je li joj muž u ratu poginuo ili nije, vidi konačno njegov lik pred noć u „Gospodinu u crnom“ — daje upečatkač čudesnosti i moderno razradjene mistike; svakako cijela drama ima da bude vrlo interesantna, kako se iz ovog prvog tračka može da nasluti.

Poučna je a ipak nesuhoparna oveća raspra Gijura Szabó-a „Spomenici prošlosti u Srijemu“, i to poznato mjesto Ilok u slici i u riječi, u prošlosti i u sadašnjosti, sasvim iscrpno i naučno, a ne bez temperamenta; naročito je simpatičan gnjev piščev na zaistorijske „restauracije“. Naš Bora Stanković poslao je u Zagreb jednu od svojih „Balkanskih crtica“ i to jednu od najljepših slika, za ljude izvan Srbije, našu „zadušnicu“ s opisima ukopnih običaja, groblja, pomena i njegovih „božjih ljudi“. — G. Milo Mistra u novelističkom crtežu „Vjernost sui generis“ donosi blaziranost gradskih shvaćanja o braku (da li Zagreb?), dok prof. Julije Benešić raspravlja o „hrvatskom ritmu“ iznoseći muzikalnost hrvatskog i srpskog jezika te njegovu podesnost za ritmiku, a sve izlaže na primjeru jedne simfonije

I felton je mnogo zanimljiv. Dr. Prohaska, inače urednik „Hrvatske njive“ dopisuje, da i za „Savremenik“ radi; u njegovu članku „Unutrašnje oslobodjenje Rusije“ ima novih misli, koje pisac doduše spominje kao siećanja na razgovor s nekom Ruskinjom prije rata, ali se te misli mogu da pri-

Narodna privreda.

Spravljanje i upotreba perocida.

(Zamjena plavog kamena.)

Područje c. i k. vojne glavne gubernije u Srbiji ima opsežna, a donekle i prvoklasne vinograde, o čijem obdjeljivanju i racionalnom iskorišćavanju ima vojna uprava takodje da se stara; ona se faktično i trudi, da vinogradare snabde svima za vinogradarstvo potrebnim sredstvima.

Kao što je u opšte poznato, podležni vinova loza na američanskoj podlozi raznim bolestima, od kojih se do sad samo urednom upotrebom rastvora plavog kamena i kreča mogla očuvati. Ali pošto se sad plavi kamen ne može ni po skupe novce dobiti, to su činjeni razni pokušaji, koji su utvrdili, da perocid može da zamijeni plavi kamen. Pokušaji, činjeni s perocidom prošle godine u području c. i k. vojne glavne gubernije, imali su najbolji uspjeh. Istina je, da kilogram perocida staje 10, a plavog kamena samo 2.50 krunice i da se oba sredstva mogu dobiti kod svih okružnih i kotarskih zapovjedništava, ali je i to istina, da plavog kamena ima vrlo malo i da se njime ne mogu ni iz daleka podmiriti svi vinogradari, to će morati većina njih da se poslužuje perocidom, koji se ovako sprema i upotrebljava:

Sipa se u jednu kadu od prilike 50 litara hladne vode i ova se postepeno i uz neprestano miješanje domće 3 kilograma sitno samljevenog (istručenog) perocida. Poslije toga miješa se istoga dana od vremena na vrijeme još nekoliko puta i to svagda samo kakvim drvenim štapom i ostavi tako da prenoci. Idućeg jutra se smjesa opet dobro promiješa i ostavi jedan sat na miru. U drugi jedan sud, koji hvata od prilike 100 litara, stavo se 3 kilograma ugašenog kreča i na ovaj se postepeno sipa do 5 litara vode uz neprestano miješanje drvenim štapom sve dokle, dok se kreč s vodom potpuno neizmješa, a zatim se uspe u tu smjesu još 20 litara vode i sve ponovo dobro izmiješa. Poslije toga sipa se u tu smjesu smjesa perocida uz neprestano miješanje. I smjesu perocida treba prije sipanja promiješati, ali ne do dna, da se ne bi pomutio i talog perocida, koji se je uljavio za dno kade. Ovaj talog ne ismije se miješati s ostalom smjesom, a i ova smjesa perocida ne smije se odmah poslije mješanja sipati u krečnu vodu, već tek pošto se pjeskoviti dio perocida slegao na dno kade. Pri sipanju perocidno smjesu u krečnu vodu uz neprestano snažno miješanje sipa se postepeno još toliko vode, da ova nova mješavina iznosi do 100 litara. Ova se smjesa ponovo dobro izmiješa i onda je gotova za upotrebu i može više nedjelja tako da stoji do upotrebe, a upotrebljava se kao i smjesa od plavog kamena.

Nov rani kukuruz.

U Madiarskoj su, ima nekoliko godina uveli i oprobali novu vrstu ranog kukuruza, zvanu „Puti“.

Ranostas je odlika ove nove vrste, koja još daje prvenstvo među svim dosadašnjim vrstama kukuruza. On stiže u južnoj Madiarskoj za branje još oko Velike Gospodje (15. avgusta). Ne samo da u vanrednim prilikama imamo tako jamstva, ako malo i odočnicno sa obradom zemlje i žetve, da ćemo berbu blagovremeno postići već i u redovnim godinama možemo kukuruzića u jesen na vrijeme i propisno da obradimo i ozimicom da zasijemo. A to nije mala dobit. Druga se vrlo važna odlika ovog kukuruza sastoji u tome, što se on na 4 do 6 nedjelja poslije berbe može već kruniti, a da se ne moramo bojati nikakve opasnosti. Razumije se, da je to posljedica njegova ranostasa, jer u polovini avgusta, kad pada njegova berba, još su topli dani za sušenje korena (klipa), koji je tanak, a sama zrna su sitna, ali jedra, — dakle sve odlike, koje olakšavaju brzo sušenje. Treća mu

je vrlo dobra strana, što je potpuno uporan protiv suše, pa i onda, kad je ta suša vrlo velika. Dok druge vrste kukuruza u tom slučaju nose u svakom struku mahom po jedan klip, ova vrsta kukuruza nosi 2—3, a nekad još i više klipova po struku. Iz svega dosle rečenoga vidimo, da je ova vrsta kukuruza prava dobit i blagodat naročito za hladnije i surovije krajeve uzvišena položaja, u kojima krunozorni kukuruz gotovo nikad, a sitnozorni („činkvantino“ — „pedesetodnevni“) rijetko kada potpuno sazrijeva. Struk ovoga kukuruza „Puti“ dostigne visinu „činkvantina“, ima tanku stabljiku (tuluzinu), koju stoka gotovo isto tako rado jede kao i lisnik, a manje se širi nego činkvantin, tako da se može gušće sijati. I zato je opet jasno, da on odbacuje veći prinos u zrnu i u picu. Zrna su mu sitna kao u činkvantine, samo su blijeđe boje. — Zato sijte rani kukuruz. —

Šteta na milijune kod gojenja talijanskog cvijeća.

Gornjo talijanska cvjetna industrija pretrpjela je štete na milijune. Inače je u ono vrijeme bilo svuda najkrasnijeg cvijeća, dočim su se ove godine smrzule sve kulture. Još i sad padne često temperatura ispod ništice. Takovu zimu ljudi ondje uopšte ne pamte.

Odricanje vladara od prijestolja u svjetskoj povijesti.

Tečajem svjetske povijesti najvažniju upravo na nebrojeno vladara, koji su se ili dobrovoljno odriicali prijestolja, ili su opet zbog tadanjih prilika bili primorani, da polože krunu. Devnaest stoljeće upravo obiluje ovakvim svrgnućima i odricanjima. Početkom ovoga stoljeća upravo se radilo oko preustrojenja i novoga poretka evropskih država i tako je već godine 1802. donijela prvu zahvalu jednoga kralja. Bio je to sardinski Karlo Emanuel, kralj koji je uvidjevši, da će svoju zemlju mirom u Amiensu posve izgubiti, a izgleda u njen povratak nije bilo nikakvog, položio krunu u korist svoga sina Viktora Emanuela I. Skoro zatim odigrala se u Španiji prava komedija s tim odricanjima. Revolucija godine 1808. koja je svrgnula „kneza mira“ Godoya, koji je do onda u zemlji bio upravo svemoguć, stajala je u kralja Karla IV. kruno; on se zahvalio u korist svoga sina Ferdinanda VII. Kasnije pak nije ovo odreknuće lito priznati, rekavši u jednom listu na Napoleona, da je bio primoran okolnostima, da se prijestolja odrekne. Iza toga pozove Napoleon oba španjolska kralja u Bayonne i primora ih, da se odreknu prijestolja; time je svoje starijem bratu Josipu načinio slobodan put do španjolskog prijestolja. No i ovaj, kako je poznato, nije ondje imao mnogo radosnih dana; već godine 1813. došao je red i na njega, te se on zahvali, na što Ferdinand VII. opet stupa za prijestolje. Tada se bio već približio i onaj kobni čas sudbine, koji je i najmoćnija među moćnima, srušio. Od svjetskoga je znamenovanja ona scena, koja se odigrala 11. aprila 1814. u Fontainebleau, a koja se 22. jula 1815. opet ponovila. Napoleonu nije prestao drugi put, nego da se zahvali u korist svoga sina.

Tada je za kralja nastupio mir, te se činilo, da su za prijestolja Evrope novim poretom stvari i prilika došli dani mira i počinka. No već godine 1826. zahvalio se portugalski kralj Dom Petro u korist svoje kćeri Marije da Glorie, a sam zaposjedne prijestolje Brazila; ti su događaji bili početak dugom nizu unutarnjih zapletaja, koji su konačno svršili tim,

da je Dom Miguel, kojega je general Marias sa svoju strana opkolio i pobijedio, morao već godine 1834. potpisati svoju kobnu osudu. Medjutim se i u sjevernoj susjednoj zemlji događale promjene. Revolucija u junu učinila je kraj vlasti Bourbona, i Karlo X. odrekao se prijestolja dne 2. avgusta 1830. godine u Rambouilletu u korist svoga unuka vojvode od Bordeauxa. No ovaj vojvoda nikad nije nosio francusku krunu, već je umjesto njega stupio na prijestolje rođak Orleansa, Ludwig Philipp, koji se u februaru 1848. godine zahvalio. Ne dugo iza toga odrekao se i bavarski Ludvig I. svoje kruno; o njemu se tačno ne zna, da li se odrekao prijestolja zbog političkih prilika ili ga je na to primorala poznata afera lijepe plesačice Lole Montez. Treći knez, koji se još iste godine zahvalio, bio je austrijski car Ferdinand, koji se 2. decembra 1848. odreknuće sardinskoga kralja Karla Alberta, koji je predao krunu svom sinu Emanuelu II., pretrpjevi od vojske Radezskogoga teške poraze kod Custozza, Mortare i Novare i izgubivši ugled u vlastitoj zemlji.

Od godine 1848. nije bilo tako čestih zahvala vladara, no kao što je i posve razumljivo, nikad nijesu te zahvale prestale. Kod grčkoga Ote I. ne može se baš govoriti o zahvali. Njega su srušili i protjerali iz zemlje no on se svojih prava nije nikada odrekao. To je bilo godine 1862. Iste se godine setao parkom u Sanssouci pruski kralj Wilhelm s Bismarckom, kojim prilikom kralj visokom državniku saopšti, da se kani zahvaliti na prijestolju. Tada je Bismarcku uspjelo kralja odvratiti od njegove namisli. Tada je došla na red Španija. Godine 1870. zahvalila se kraljica Isabela u korist svoga sina Alfonsa (XII.); no ipak je tek sin Viktora Emanuela Amadej, preuzeo španjolska krunu. No on se tako malo radovao svojoj kruni, da je već treće godine iza nastupa svoje vlade, napustio prijestolje. Sada je došao i red na istok. U jeseni godine 1886. izvršila se tragedija viteškoga Aleksandra bugarskog, koji je urotom dospio u suzanstvo, te bio odveden u ruski grad Reni, odakle su ga opet s trijumfom dopremili; kasnije se opet zbog tlačenja Rusije morao odrediti prijestolja. Jedva tri godine iza toga došlo ga je njegov protivnik na bojišnom polju, srpski kralj Milan.

Narodno zdravlje.

Senzacionalna operacija.

U londonskoj vojnoj City-bolnici izveo je kirurg dr. Gardiner senzacionalnu operaciju. Sin člana engleskog parlamenta, pričuveni časnik O'Grady dopremljen je u tu bolnicu sa teškom ranom. Granata mu je tako ozlijedila lijevo rame, da su svi liječnici bili za amputaciju ruke, samo je dr. Gardiner bio za to, da se pokuša operacija, te ju je odmah preduzeo. Pomno je odrezao lijevu ruku u zglobov, očistio ranu od dijelova granate i ruku natrag prišio uz rame. Nakon nekog vremena rana je posve zacijelila i časnik O'Grady ustao je posve zdrav. Jedino mu je ruka za neko 5 centimetara kraća; to se medjutim jedva zamjećuje, pa se je već krenuo na frontu. Velik taj uspjeh dosad posve nepoznat dra Gardinera pobudio je u svim liječničkim krugovima silnu senzaciju.

menu na ovaj veliki svjetski rat.

Saradnici tog znamenitog djela jesu sve samo priznati pisci, koji su obogatili našu literaturu plodovima svoga pera.

„Zlatna knjiga naroda hrvatskoga“ biti će, kako nas sama redakcija izvješćuje, savremena slika cijeloga ratnog rada Hrvata i Hrvatice, te savremenu i potomcima stalno vrelo hrvatskog ponosa, ratniku u zaslužena i lijepa uspomena, svećeniku jasan prikaz narodne duše, u čitelju lijepa podloga za obuku djece, učenjaku gradivo za razmišljanje, umjetniku polje za stvaranje umjetničkih djela, pjesniku gradivo za najljepše pjesme, a ljubitelju hrvatskoga naroda vrelo u kojemu će se zrcaliti vjernost i ljubav naroda hrvatskoga za kralja i domovinu.

Sva priznanja, koja su Hrvati srećki u ovom ratu, dobivaju tek sada svoju pravu vrijednost, kad pomislimo na davnu utvrdenu istinu, da su ratovi vrelo budućnosti naroda. Za to treba; da temelje naše budućnosti osiguramo odma čistom i dokumentovanom istinom i nesumnjivim dokazima. Za to će „Zlatna knjiga naroda hrvatskoga“ donijeti samo one činjenice, koje će se temeljiti na istini i koje će biti nesumnjivo dokumentovane.

Poznato je, da su i ostali narodi u našoj Monarhiji, već zasnovali takova djela, koja su i djelomice ugledala svijetlu, te nam svjedoče o radu i djelovanju njihovom u ovom velikom svjetskom konfliktu.

Razne vijesti.

Zanimivo ostrvo.

U perzijskom zaljevu ima ostrvo Bahrein, koje je vrlo zanimivo. Drži se, da je tamo najtoplije na cijelom svijetu, jer ljeti toploćer skoči do 60 stupnjeva Celsija. Ova skupina ostrva, koja je u svemu 600 km. velika, a imado 68.000 stanovnika, sastoji se iz ostrva; Samok, Arad i Moarek, koje su već stari narodi poznavali pod imenom Tylo i Arados. Godine 1507. zaposjednu ostrvo Portugalci, ali im ostrvo već iza 20 godina protome perzijski šah Abas Veliki. U 18. stoljeću protjeraše Arapi sa ostrva perzijske činovnike, te ostadoše gospodarima ostrva sve do godine 1861., kad su Englezi zauzeli ostrvo, te arapske šejke sebi podložili. Ovo ostrvo, pošto je neobično zaklonjeno, imade vanredno plodnu klimu, te se po svemu može nazvati pravim rajem zemaljskim. Stara predaja sumerska veli, da je tamo bio vrt Eden, dakle zemaljski raj. Glavno ostrvo Samak ima velikih voćnjaka datulja; tamo živi bijeli magarac. Na obalama ostrva nema pitke vode, jer imade samo malo izvora. Potrebna voda za piće grabi se sa morskog dna. U luci imade naime mnogo izvora pitke vode, ali se odmah pomiješa sa slanom morskim vodom. Da bi se ova pitka voda dobavila, silazi ronilac sa mjehurom na dno morskog, te čim nadje vrelo slatke vode, poklopi ga otvorom mjehura i tako ga napuni i daje se onda opet na površinu izvući. Bahreinska ostrva poznata su iz starih vremena radi svog bogatstva biserom.

Domaći otočani, koji su svi izvršni ronci, bave se lovljenjem bisera u moru. Od mjeseca aprila do oktobra svake godine zaposleno je lovljenjem bisera još oko 30.000 Arapa, koji prodajom ulovljenog bisera zarade godišnje oko šest milijuna kruna. Glavni promet ostrva ide perzijskim zaljevom, nu misli se, da će se promet izgradnjom bagdadsko željeznice svesti preko Kovejta u Mezopotamiju i u luke Sredozemnoga mora.

Posljednje brzojavne vijesti.

Izvjestaj bugarskog glavnog stožera.

Kb. Sofija, 23. aprila.

Mačedonsko bojište:

Između Vardara i Dojranskog jezera trajala je cijeloga dana veoma žestoka neprijateljska topnička vatra, koja se opetovano pojačala do prave bubnjarske vatre. Naši su položaji južno od Dojrana bili gadjani naročito žestinom. Poslije duže bubnjarske vatre pošla su ovdje engleska pješaka odjelenja u 10 sati na večer protiv naših položaja na napadaj. Taj je napadaj odbijen uz krvave gubitke za neprijatelja, koji se morao povratiti u svoja skrovišta. Na ostalom frontu slabija topnička djelatnost.

Rumunjsko bojište:

Mir.

Držanje nove španjolske vlade.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Madrid, 23. aprila.

Novi je španjolski ministarski predsjednik Garcia Prieto izjavio, da ne će trpjeti nikakvog pokreta, koji bi bio podesan, da pomuti dobre odnose španjolske prema bilo kojoj od zaraćenih država. U tom se Prieto razlikuje od svoga prethodnika naročito u tom, što je bivši španjolski ministarski predsjednik u najmanju ruku šutke pogodovao izljevinu simpatije za države sila sporazuma.

Konferencija sporazumnih sila.

Spremanje novih nasilja nad Grčkom.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Bern, 23. aprila.

Konferencija sporazumnih sila, koja se sastala u Saint Jean de Maurienne bavila se naročito stanovitištem sporazuma prema mirovnom pokretu posljednjih nedjelja, ratnim ciljevima sporazumnih sila, a osim toga i grčkim pitanjem. Prema vijestima pariških listova zaključeno je, da se prestane sa svakim obzirima u Ateni preduzmu odlučne mjere.

Opriječnost između Sonnina i Cadornae

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Lugano, 23. aprila.

„Secolo“ je u petak napao Sonnina nečuvenom žestinom. Sonnino je postao, prosto diktator. Nadalje se iz pisanja „Secolo“ jasno razabire, da je između Sonnina i Cadornae došlo do opriječnosti.

Turska plemena u Rusiji za svoju samostalnost.

(Naročiti brzojav „Beograd. Novina“.)

Carigrad, 23. aprila.

„Osmanski Lloyd“ saznaje: U Carigradu borave zastupnici turskih plemena centralne Azije, koja su pod carizmom težila za svojom nezavisnošću i zahtijevala samostalnost Chana i Khibe i Bochara. Ti su zastupnici izjavili: Poslije pada carističkog režima, ne postoji više nikakav razlog, da ruski narod nastavi rat. Zastupnici Khibe i Bochara, Ferghana i Turkestana, Turkmena i Kirgiza, kao i ostalih plemena, podupirali će revolucionarce, ako im ovi obećaju uspostaviti autonomiju njihovih područja. U tom će slučaju oni priznati Petrograd kao svoje političko središte.

Demonstracije protiv skupšće u Stockholmu.

(Naročiti brzojav „Beograd. Novina“.)

Berlin, 23. aprila.

U Stockholmu je došlo do demonstracija protiv skupšće. 20.000 radnika položilo pred palaču parlamenta, gdje je zaključeno, da jedan odbor iznese pred vladu radničke želje.

Hervé o francuskom podmlatku.

Jedno porazno priznanje.

(Naročiti brzojav „Beograd. Novina“.)

Zeneva, 23. aprila.

Povodom odlaska godišta 1918. na front, piše Hervé u svom listu „Victoire“: Kad gledamo odlazak ove mladeži na bojni polje, žalimo samo jedno i to, što ta mladež nije mnogobrojna, što njihov broj iznosi jedva 200.000, dok broj njemačke mladeži istoga godišta iznosi najmanje dvostruko toliko. Mi smo postali zemlja starija mladića i nekoliko sinova, te smo bili na putu, da sa svojim stanovništvom, koje se brojem nije povisivalo, postanemo na vojničkom, ekonomskom i društvenom području narodom drugoga reda. U isto je vrijeme pokraj nas prkosila Njemačka puna energije svojim podmlatkom, tako te bi Francuska u prkos herojima svojih vojnika bez savezničke pomoći bila zgnječena i morala bi da ljubi pruske skruove.

mišne na sadašnji Rusiju i na Balkan. Možda ću imati drugdje prilike, da se obazrem na ova rezoniranja, što u ovom kratkom prikazu ne bih mogla. — Gospodin Nv. (valjda opet „Nehajev“) referiše u „Glazbenim pabircima“ o knjizi Zganec „Hrvatske pučke popijevke iz Medijurja“, a g. I. Krnić i c piše o najnovijoj zagrebačkoj premijeri Gjura Dimovića: „Zmija je mladoženja“; ako je stvar, veli kritičar, na pozornici propala, to ipak pisac ima talenta i spreme toliko, da se kad poslije može još jednom okušati u pisanju komedija. — G. V. Duk a t izvješćuje o jednoj putnoj sličici još iz g. 1818., kad je njemački naučenjak G. v. Martens, boraveći u Veneciji svratio malo i kod hrvatske Medje, pa utiske s tog boravka i opisao. Napokon je još referat o važnom pokretu naučnog lista „Priroda“ i izvještaj Društva hrvatskih književnika o idućim edicijama.

Ovaj prvi broj „Savremenika“ ima vrlo uspjele ilustracije i to od talentovanog mladog slikara Maksimilijana Vanke dvije karakteristične studije, a uz članak G. Szabó-a otisnute su istorijske i sadanje slike iz okolice Iloka. I „Savrenik“ dokazuje, da se književnost i umjetnost u Hrvata takodje za rata razvija prirodni i gotovo normalnim tijekom. Jači odrazi rata ulaziće s vremenom i sami...

Branka S.

„Zlatna knjiga naroda hrvatskoga“. Povijest jednoga naroda jest povijest njegova života, rada, akcije, razvitka i djelovanja, u riječ povijest njegove egzistencije. Ona mu kazuje koliko su

samo onda ako su podobne za reprodukciju i t. d.

Kako smo već spomenuli knjiga će opsižati 4—5 ovećih svezaka u velikom formatu, a cijena će za pretplatnike biti 50 K, koje se mogu i na obrocima isplaćivati. Uvidjajući zamašitu korist toga monumentalnoga djela, do sada se je hrvatski narod prilično odazvao za molbi uprave i redakcije i sabralo se preko 2.000 pretplatnika. Zemaljska vlada za Bosnu i Hercegovinu preporučila je posebnom naredbom to djelo za sve nastavne zavode u zemlji i pretplatila već sve trgovačke i srednje škole.

Da pretplatnici i saradnici budu upućeni, kako se izrađuje „Zlatna knjiga“ redakcija je nedavno obielodanila jedan „Odlomak iz djela“, koji nam po svojem spoljašnjem vidu i po svojoj unutarnjoj vrijednosti posvjedočuje ozbilnost tog plemenitog poduzeća. U tom „odlomku“ je na pročelju slika blagopokojnog vladara Franje Josipa I. od vajara Valdeca, onda zgodna crta iz života Franje bar. Conrada Hötendorfskog, slike zastave 53. pješake pukovnije i zapovjedništva, portait junaka Slavka Matičevića i njegovo posljednje pismo, razne kraće bilješke o radu pojedinih hrvatskih junaka i t. d.

Nadaje se, da će hrvatski narod i nadalje kao i dosad poduprijeti taj smjeli podvig i na taj način sebi podići najbježi i najtrajnjiji spomenik u heroičkoj povijesti naroda.

CIJENE OGLASIMA:

Osmina jednog milimetarskog retka (42 mm široko stajje) . . . 10 helera
Prisposlane: Petina jednog milimetar retka (70 mm široko) stajje . . . 40 helera
Bilješke: Petina jednog štamparskog retka (70 mm široko) stajje . . . Kruna 4
Mali oglasnik: Jednostavna riječ 5 helera, sa masnim slovima 10 helera.

MALI OGLASNI

Primaju se: Knez Mihajlova ul. 38.

CIJENE OGLASIMA:

Osmina jednog milimetarskog retka (42 mm široko) stajje . . . 10 helera
Prisposlane: Petina jednog milimetar retka (70 mm široko) stajje . . . 40 helera
Bilješke: Petina jednog štamparskog retka (70 mm široko) stajje . . . Kruna 4
Mali oglasnik: Jednostavna riječ 5 helera, sa masnim slovima 10 helera.

Ljekarska pomoć. Dentista F. B. Brill

Beograd. Makedonska ul. 5. (do Pošte). Amerik. Specialista

Zube vještačke u zlatu i u kaučuku samo se u mome Ate- ljeu izrađuju po najboljem ori- ginalnom američkom siste- mu. Primam od 8-12 i 2-6. 30119-1

Doktor cjelokupnog lekarstva

Natalija Davidović-Nikolajević ordinira od 11-1 prije podne i od 3-6 po podne. Stan Čika Ljubina 5, ili Knez Mihajlova 16. 30383-1

Kupovine i prodaje

Prodaje se garnitura za salu elegantna i dobro očuvana. Uplatiti Poslanička ulica br. 29. 30394-2

Namještenja.

Traži se služavka za kuhanje i sav kućevni posao. Uplatiti u ulici Kralja Milana broj 85. 30389-3

Frizerska radnja, Balkanska 23, potrebuje pomoćnika i starijeg učenika (Segrta). Nastup odma. 30363-3

Momak za spoljnu služ- bu traži se. U- pitati u villi "Hristić" topči- dersko brdo 12. 30355-3

Zenska, za sav kućev- ni posao, a da razume i kuhati, može dobiti odmah mesto u maloj porodici. Uplatiti Noćajska ulica br. 11, i sprat. 30420-8

Stanovi.

Udoban elegantan stan za izda- vanje 3 sobe, predsoblje, soba za mlade, kuhinja, kupatilo (ka- da i furuna) i ostale priklad- nosti u Carigradskoj ulici br. 3, levo od kuće g. Dr. Sto- jimirovića. 30354-4

Stan sa dvije sobe, predsobljem, kuhnjom i ostalim udobnostima i stan soba i kuhinja izdaju se odmah pod krlju u Poslaničkoj ul. 20. 30408-4

Traži se dobro mebli- rana soba sa električnim osvjetljenjem, po mogućstvu sa kupatilom u bil- zini Kallmejdana. Ponude, nje- mački sastavljene, predati ad- ministraciji ovog lista pod "P. W. 344". 30407-4

Razno.

Traži se dobar klavir Fil- gel ili Pjano za kupi- ti. Javiti se kod K. Feld- mana, Vuk Karadžić ulica 8 do "Beogradske Novine". 30366-5

Neka se radi prijema novaca Jave firmi Radova- nović & Mihajlović, Knez Mi- hajlova ulica 43 ova lica: Dušan Nikolić, mašinista fa- brike duhana; Arandjel Nešić, monopolni duhanski služitelj; Leposava Novaković, nadzor- nik monopola duhana; Mihaela Nikolić, zvanik ot- odsjeka prozvodnje. Potrebno je poneti svoje le- gitimacije. 30405-5

Gospodju Ogu Milčević sa Cetinja moli njezina majka g-dja Olga Sporčić iz Zagreba, da joj se javi bilo putem ovih novina bilo pismom izravno na nju. 30351-5

KORESPONDENCIJA.

Jovanu Premoviću, Geneva, za Trifuna Radojevića broj po- šte 414. Molim te Trifune, da me izvestiš, je li Jovan Mak- simović umro. A takođe i za Adama Maksimovića, za koga smo čuli, da je takođe umro. Izvesti me što prije. Stanica Maksimović, okrug beogradski, srez kolubarski, selo Mirosalci, pošta Lajkovac. 30324-8

Jovanu Premoviću, Geneva, da dostavi Božidaru Jankoviću, pukovniku. Deca i ja svi dobro, samo se često javljaj da ne brinem. Molim te pošalji mi odmah veću sumu novca. Mnogo te grije tvoji Dada, Leka, Stanka Janković, Vrnjačka ba- nja, "Vila Dara". 30321-8

Jovanu Premoviću, Geneva. Molim vas, da me izvestite za moga muža Dragomira Dojčić- novića, tipografa - VII. puk II. poziv I. četa II. bataljon, utje se do danas nikako javio. Ja ne primam pomoć, molim vas, da se zauzmete. Unapred blagodarna Ruža Dojčinović, Srijavska ulica 43, Beograd. 30379-8

Tadiću, Hotel des Familles, Geneva. Primili smo sav no- vac koji nam je moj muž Vlaj- ko Mihailović viši veterinar po- slao. Molim dostavite mi ovo: Dragi Vlajko. Mi smo sav no- vac dobili, ali te molim pošlji nam opet, jer mi je potrebno. Mi smo svi zdravi i pozdrav- ljamo vas iskrenim srcem. Ana Mihailović, Postanička ulica 17, Beograd. 30372-8

Jovanu Premoviću, Geneva. Molimo za obaveštenje, gde se nalazi Božidar Petrović, redov VII. puka I. poz. II. četa III. ba- taljon. Neka se javi. Leposava Petrović, Dragačevska ulica 25, Beograd. 30371-8

Ristosiji Ljotić, Geneva, Bd Philosophies 2. Pošljite no- vac telegrafski odmah. R. Vuč- ković, Sveto-Savska 3. Beo- grad. 30318-8

Oglasujte u "Beogradskim Novinama"

Ovim javljam p. n. općinstvu, da sam o- počeo svoju radnju. Preporučam napose svoju radnju c. i kr. kan- celarijama. Cijene za 20-30%, jeftinije. Izrada brza i najbolja. ALEKSANDAR HRISTOV, Dositijeva ul. No 3.

PECATOREZACKO-GRAVERSKA RADNJA LUDWIKA KANNA

Izradjivače štamparske poslove isključivo za kancelari- je i trgovačke kuće i to: posjetnice (Visit-Karte), pisma, koverta, zavojice za pakete, posmrtna objava, sve potrebe za trgovinu i bankarske konto- are sa veoma solidnim cijenama. 30401

Važno za njegu vinograda! „PEROCID“

Najbolja zamjena modre galice (plavog kamena) za utamanjivanje peronospore na lozi.

MNIJENJE.

Zavod za istraživanje životnih namirnica za grad Beograd. A Nr. 951. Gospodin Franjo Frank apotekar Osijek.

Table with 2 columns: substance and percentage. Includes: voda 10.22%, u vodi rastvoreno 64.29%, u vodi nerastvoreno 25.49%, u solnoj kiselini nerastvoreno 15.32%.

U vodi rastvoren deo sastoji se od ilovače, sumporne kise- line, željeza, zemlj. alkalija i alkalija. Utvrđeno je, da 38-39% ovoga preparata ubija peronosporu. Beograd, 29.-III.-1917. Dr. A. Zega.

PRODAJE SE NA VELIKO I MALO:

ISPOSTAVA PEŠTANSKE UGARSKE KOMERCIJALNE BANKE, Odeljenje za robu. BEOGRAD. Knez Mihajlova ul. 50.

Zbog male količine preporučuje se interesentima, da što prije pokriju svoju potrebu.

BELGRADER ORFEUM BEOGRADSKI ORFEUM PRIJE BOULEVARD.

DANAS U UTORAK 24. aprila 1917.

Predstava zavojnike!

Prva pojava

Osobito! CH. H. DIECK sada najveća senzacija vožnje na biciklu.

ALEKS, LENA SCHOLZ plesač. subreta.

GUTTA-ROHNA sa svojim igračem GEZOM VARADY

SUGAR ELSA

MARTIN SCHENK

7 u večer.

predstava za civile srijeda četvrtak subota

Sud c. i kr. zapovjedništva mosne brane i grada Beograda, građansko odeljenje. Exh. N. 1053/4 1917.

Objava.

Sud c. i kr. zapovjedništva mosne brane i grada Beograda, objavljuje, da je 21. novembra 1916. godine u civilnoj bolnici beogradske umro Spasoje Stojčević iz Beograda (Kralja Milana ulica 120), a da nije ostavio liza sebe testamenta.

Pošto je ovome sudu nepoznato, da li i kojima osobama pripada nasledno pravo na njegovu zaostavštinu, to se svi oni, koji misle, bilo s kog pravnog razloga, štogod potraživati iz zaostavštine, pozivaju, da u roku od jedne godine, računajući od dana dolje označenoga, prijave kod ovoga suda svoje nasledno pravo, i iskazavši to pravo, pridonesu očitovanje nasljedno, jer će se u protivnom slučaju zaostavština, za koju je medjutim kao ostavinski staratelj postavljen Milan Aćimović iz Beograda (Kralja Aleksandra ulica 62), raspraviti sa onima, koji se očituju naslednicima i iskažu svo nasledno pravni naslov, te im bude prisudjeno; nenastupivši pak dio zaostavštine, a i čitava zaostavština biti će kao nasledjiva od države povučena. Ujedno se pozivaju svi oni, koji inadu kao vjerovnici staviti tražbinu na zaostavštinu, da u svrhu prijave i obrazlo- ženja na dan 15. maja 1917. god dodju pred ovaj sud (Miloš Veliki ulica 1, sprat, vrata 7), ili da do toga roka predadu svoje pismene molbe, jer će se u protivnom slučaju uskratiti na za- ostavštinu svako dalje pravo, ako bi se ista isplatom prijavljenih tražbina iscrpila, osim ako im pripada pravo zaluge. Beograd, dne 9. aprila 1917.

Dr. Ervin Boros, v. r. sudac.

Aleksander Bartha, sudski oficijal.

Stovarište obuće RADIVOJ SAVIN & COMP., Kralj Milana 70

preseljeno je u Knez Mihajlovu ulicu 7 kraj kafane „Čara austrijskog“.

Preporučuje svoje dobro sortirano stovarište ženske i dječje obuće odličnog kvaliteta. Cijene umjerene. 30305

Sa tužnim srcem javljamo rodnici- ma i prijateljima, da je naš dobi sin i brat

Vladimir ispuatio svoju dušu u cvetu mladosti u 22. godini, 3. februara 1917. godine. Čačak, 24. aprila 1917. 30411

Ožalošćeni: roditelji: Draga i Naum Trifunović, trg. iz Čačka, braća: Bogomir i Steva, sestra: Sofija i ostala rodbina.

Sa teškim bolom u duši izvješta- vamo rodnike, prijatelje i poznanike, da je naš mili sin, plemeniti suprug, nježni brat, naš dragi i dobi, nikad ne- prežaljeni

Aćim M. Aćimović ekonom preminuo februara mjeseca ove godine poslije kratkog bolovanja. Rudnička ulica 8. U Kragujevcu, aprila 1917.

Ožalošćeni: mati Mileva, udova pok. Mihaila Aćimo- vića; supruga Milica; braća Dr. Miodrag Aći- mović i Milan Aćimović.

KORESPONDENCIJA.

IACA DINIĆ, Zeneva. Molimo za iz- vještaj o našim mužovima: Milutinu Stefa- noviću, prekobrojni 4 puk dunavska divi- zija iz sela Rušana, 5 puk 3 četa II. poziv prvi bataljon, drinska divizija. Čuli smo, da su poginuli. Mi Vas molimo obavjestite nas, je li istina. Blagodarne Radojka Stefanović i Cveta Ružić, selo Rušan, srez Vračarski, okrug Beogradski. 30374-8

JOVANU PREMOMIĆU I ALEKSI POPOVIĆU, Zeneva. Molim Vas, da ovaj oglas dostavite Sveti Vukajloviću, sudskom pisaru iz Valjeva, da me on ili Vi izvje- štite o dole popisatima: za mog brata Ne- nada Lukića, konjanika I. poziva iz sela Trlića; moga šuraka Radomira Stankovića, pionera drinske divizije II. poziva. Njima javite, da sam ja sa mojim zdravim i živi. Nadalje molim za izvještaj o ovima osta- lim: za Nedeljka Kostića, iz sela Trlića, pošta 333; Velimira Savatića, iz sela Ta- kova, pošta 216; njihove karte primljene su i u kući su im svi zdravi kao i moj zet Ljuba; Miloradu Zaruben iz sela Bata- loga, karta primljena. Kod kuće su mi svi zdravi; Dušanu Jovanoviću, iz sela Trlića; Trifunu Jovanoviću, iz sela Trlića; Pavla Stajčića, iz sela Trlića; Savu P. Lukića iz Koznara; Simu Jovanoviću, iz Kali- novca; Miloša Čililovića, iz Novaka; Radu Radovića, Ub; Svetu Simiću, Milisava Vu- kajlovića, Mišu Rakovića, Jovana Milkan, Božidara Aleksića, Peru Mitrovića. Svi su sa Uba. Javite im, da su im u kući svi zdravi i da se javu. Pozdravlja ih Radisav Lukić, tr- govac iz Uba. 30370-8

ALEKSANDER BODY, Genf. Condoll- strasse Nr. 4. Draga Zoro i Micko! Posled- nju sam vašu pošiljku primila. Hvala. Ako vam je moguće šaljite i dalje. Mnogo Vas pozdravlja Rača Dimitrijević, Smederevo, Brandenburgerstrasse 3. 30380-8

JOVANU PREMOMIĆU, Geneva. Za Branislava Petronijevića, profesora Beo- gradskog univerziteta, London. Molim Vas, da dostavite mom bratu slijedeće: Kod kuće smo svi živi i zdravi i jako brinemo za tobom, što se nisi odavno javio. Mara je u Valjevu zdravo zajedno sa Brankom, kaži Djoki, da ne brine. Javljaj se češće. Primi pozdrav od brata Djure Petronijo- vića, trgovca iz Uba. 30367-8

BOZI MIJUSKOVIĆU, Genf. Dragi Božo! Jovo Ukropina iz Šapca, poslao mi je novac koji je on primio od Pester Un- garische Komercijal Banke sa izvještajem, da si taj novac ti poslao za mene preko po- menute banke. Ja sam u ovim Novinama od 28. januara molio predsjednika Andru, da me na ime moje plate pomogne, jer sam teško bolestan, a u novčanoj oskudici, ali do danas ne dobih ništa. Molim te učini šta možeš, za što bržu pomoć. Tebe, kao i Dimića Hadžića mnogo pozdravlja tvo- jika Sreta Mihajlović na Ubu, okrug Va- ljevo. 30369-8

KOSTI POPOVIĆU, porezniku, Ho- tel Terminus, Geneva. Molim izvjestite moga muža Jovana Pešića u Nid, da sam sa mojim živa i zdrava, da sam novac i dvije karte primila. Neka češće javlja o svome zdravlju. Ja sam se javljala preko "Beogradske Novine" u broju od 27. jula 1916. i u martu. Pored toga i nebrojeno kartama. Gospodinu Popoviću blagodarnim a moga muža pozdravljam. Mica Pešić, Kursulina 24, Beograd. 30375-8

JOCI SELIĆU I SAVI BAJKIĆU, Ze- neva. Molimo, nastanite, da nam se pošalje novčana pomoć, jer smo bez novaca. Ako imenovana gospoda nisu u Zenevi, molimo prijatelje, koji ovo pročitaju, da im do- stave. Milan Trajković, carinik; Dragoljub Karabatić, sekretar suda, Gradišće. 30365-8

JOVANU PREMOMIĆU, Geneva. Za Aleksandra Paunkovića, I. telegrafsko ode- lenje, pošta broj 999, Geneva. Molim Pre- movića, da dostavi slijedeće mome bratu: Dragi i mili brate! Vijest, da je Leka umro, jako nas je potresla. U ime nas svijui izjavi naše saučesne Raši i braci, a mene izvjesti, kog je dana i od čega je umro i gdje je sahranjen, da bi mu izdao podužje. Mi smo zdravo i dobro. Za nas ne brini, čuvaj se i pazi na zdravlje. Kaži Djoki, da je snaha Ruža i strina u Šapcu, da su zdravo, da ne oskudjevaju i da četo do- bijam izvještaj od njega. Javi mi broj pošte Djokine. Neka se Djoka postara, da prija Sanda što prije dobija invalidu i pen- ziju, jer je u rdjavom materijalnom sta- nju, tako isto i za snahu Magu. Ti primi platu Ljubičinu i odmah joj pošalji u Niš, na adresu Ljubici Petrovoj Episkopska 67, Niš. Od nje nisam dobio ništa već mjesec dana. Pošalji i platu od oktobra 1915. go- dine za teču Mihajla Jelisavčića, Regl- rungsstrasse 21, Kruševac. Javi Sveti Si- miću, da su Jela i Ljubinka dobro, da ne brine, nek se češće javlja. Sveti Nikoliću kaži, da je Dada dobro i kod Jele je. Zarku kaži, da je Pela u Belotiću. Čika Laza se javlja. Zdravi su. Zdravi su i žive familije: Stojanovića, Radovića, Stanojevića, Rakića, Steve Mihailovića, sem Miloša Re- bavkića, Stankovića, Miloševića, Parezano- vića, Vukajlovića, Vlainića, Mitrovića. Ro- sa je Ratkova umrla. Selakovića, Bože A- leksića, Stanišića, Rakovića sem Timotija, Dašića, Nikole Višnjića, Dojanovića, An- drejevića, Sveta Pavlović pisar suda, Ra- dovića, por., Josipovića, Manojlovića, Mo- nirovića. Riznica, Cvijanovića i Vasovića, javi svima, da ne brinu i neka se što češće javljaju. Javi Vladi Tilipoviću, da sam pi- sao njegovoj gospodji u Kuršumlju i tra- žio izvještaj od opštine Kuršumljske, i čim dobijem izvještaj javi mi. Tebe, Gjoku, Rašu, braću: Zarka i Zdravka ljubimo ne- brojeno puta. Mama, Milka, Vlada, Milica, Paunko, Dragoš i ja tvoj brat Jakov Paun- ković, trgovac iz Uba. 30368-8

JOVANU PREMOMIĆU, Geneva. Za Aleksandra Paunkovića, I. telegrafsko ode- lenje, pošta broj 999, Geneva. Molim Pre- movića, da dostavi slijedeće mome bratu: Dragi i mili brate! Vijest, da je Leka umro, jako nas je potresla. U ime nas svijui izjavi naše saučesne Raši i braci, a mene izvjesti, kog je dana i od čega je umro i gdje je sahranjen, da bi mu izdao podužje. Mi smo zdravo i dobro. Za nas ne brini, čuvaj se i pazi na zdravlje. Kaži Djoki, da je snaha Ruža i strina u Šapcu, da su zdravo, da ne oskudjevaju i da četo do- bijam izvještaj od njega. Javi mi broj pošte Djokine. Neka se Djoka postara, da prija Sanda što prije dobija invalidu i pen- ziju, jer je u rdjavom materijalnom sta- nju, tako isto i za snahu Magu. Ti primi platu Ljubičinu i odmah joj pošalji u Niš, na adresu Ljubici Petrovoj Episkopska 67, Niš. Od nje nisam dobio ništa već mjesec dana. Pošalji i platu od oktobra 1915. go- dine za teču Mihajla Jelisavčića, Regl- rungsstrasse 21, Kruševac. Javi Sveti Si- miću, da su Jela i Ljubinka dobro, da ne brine, nek se češće javlja. Sveti Nikoliću kaži, da je Dada dobro i kod Jele je. Zarku kaži, da je Pela u Belotiću. Čika Laza se javlja. Zdravi su. Zdravi su i žive familije: Stojanovića, Radovića, Stanojevića, Rakića, Steve Mihailovića, sem Miloša Re- bavkića, Stankovića, Miloševića, Parezano- vića, Vukajlovića, Vlainića, Mitrovića. Ro- sa je Ratkova umrla. Selakovića, Bože A- leksića, Stanišića, Rakovića sem Timotija, Dašića, Nikole Višnjića, Dojanovića, An- drejevića, Sveta Pavlović pisar suda, Ra- dovića, por., Josipovića, Manojlovića, Mo- nirovića. Riznica, Cvijanovića i Vasovića, javi svima, da ne brinu i neka se što češće javljaju. Javi Vladi Tilipoviću, da sam pi- sao njegovoj gospodji u Kuršumlju i tra- žio izvještaj od opštine Kuršumljske, i čim dobijem izvještaj javi mi. Tebe, Gjoku, Rašu, braću: Zarka i Zdravka ljubimo ne- brojeno puta. Mama, Milka, Vlada, Milica, Paunko, Dragoš i ja tvoj brat Jakov Paun- ković, trgovac iz Uba. 30368-8

JOVANU PREMOMIĆU, Geneva. Za Aleksandra Paunkovića, I. telegrafsko ode- lenje, pošta broj 999, Geneva. Molim Pre- movića, da dostavi slijedeće mome bratu: Dragi i mili brate! Vijest, da je Leka umro, jako nas je potresla. U ime nas svijui izjavi naše saučesne Raši i braci, a mene izvjesti, kog je dana i od čega je umro i gdje je sahranjen, da bi mu izdao podužje. Mi smo zdravo i dobro. Za nas ne brini, čuvaj se i pazi na zdravlje. Kaži Djoki, da je snaha Ruža i strina u Šapcu, da su zdravo, da ne oskudjevaju i da četo do- bijam izvještaj od njega. Javi mi broj pošte Djokine. Neka se Djoka postara, da prija Sanda što prije dobija invalidu i pen- ziju, jer je u rdjavom materijalnom sta- nju, tako isto i za snahu Magu. Ti primi platu Ljubičinu i odmah joj pošalji u Niš, na adresu Ljubici Petrovoj Episkopska 67, Niš. Od nje nisam dobio ništa već mjesec dana. Pošalji i platu od oktobra 1915. go- dine za teču Mihajla Jelisavčića, Regl- rungsstrasse 21, Kruševac. Javi Sveti Si- miću, da su Jela i Ljubinka dobro, da ne brine, nek se češće javlja. Sveti Nikoliću kaži, da je Dada dobro i kod Jele je. Zarku kaži, da je Pela u Belotiću. Čika Laza se javlja. Zdravi su. Zdravi su i žive familije: Stojanovića, Radovića, Stanojevića, Rakića, Steve Mihailovića, sem Miloša Re- bavkića, Stankovića, Miloševića, Parezano- vića, Vukajlovića, Vlainića, Mitrovića. Ro- sa je Ratkova umrla. Selakovića, Bože A- leksića, Stanišića, Rakovića sem Timotija, Dašića, Nikole Višnjića, Dojanovića, An- drejevića, Sveta Pavlović pisar suda, Ra- dovića, por., Josipovića, Manojlovića, Mo- nirovića. Riznica, Cvijanovića i Vasovića, javi svima, da ne brinu i neka se što češće javljaju. Javi Vladi Tilipoviću, da sam pi- sao njegovoj gospodji u Kuršumlju i tra- žio izvještaj od opštine Kuršumljske, i čim dobijem izvještaj javi mi. Tebe, Gjoku, Rašu, braću: Zarka i Zdravka ljubimo ne- brojeno puta. Mama, Milka, Vlada, Milica, Paunko, Dragoš i ja tvoj brat Jakov Paun- ković, trgovac iz Uba. 30368-8

JOVANU PREMOMIĆU, Geneva. Za Aleksandra Paunkovića, I. telegrafsko ode- lenje, pošta broj 999, Geneva. Molim Pre- movića, da dostavi slijedeće mome bratu: Dragi i mili brate! Vijest, da je Leka umro, jako nas je potresla. U ime nas svijui izjavi naše saučesne Raši i braci, a mene izvjesti, kog je dana i od čega je umro i gdje je sahranjen, da bi mu izdao podužje. Mi smo zdravo i dobro. Za nas ne brini, čuvaj se i pazi na zdravlje. Kaži Djoki, da je snaha Ruža i strina u Šapcu, da su zdravo, da ne oskudjevaju i da četo do- bijam izvještaj od njega. Javi mi broj pošte Djokine. Neka se Djoka postara, da prija Sanda što prije dobija invalidu i pen- ziju, jer je u rdjavom materijalnom sta- nju, tako isto i za snahu Magu. Ti primi platu Ljubičinu i odmah joj pošalji u Niš, na adresu Ljubici Petrovoj Episkopska 67, Niš. Od nje nisam dobio ništa već mjesec dana. Pošalji i platu od oktobra 1915. go- dine za teču Mihajla Jelisavčića, Regl- rungsstrasse 21, Kruševac. Javi Sveti Si- miću, da su Jela i Ljubinka dobro, da ne brine, nek se češće javlja. Sveti Nikoliću kaži, da je Dada dobro i kod Jele je. Zarku kaži, da je Pela u Belotiću. Čika Laza se javlja. Zdravi su. Zdravi su i žive familije: Stojanovića, Radovića, Stanojevića, Rakića, Steve Mihailovića, sem Miloša Re- bavkića, Stankovića, Miloševića, Parezano- vića, Vukajlovića, Vlainića, Mitrovića. Ro- sa je Ratkova umrla. Selakovića, Bože A- leksića, Stanišića, Rakovića sem Timotija, Dašića, Nikole Višnjića, Dojanovića, An- drejevića, Sveta Pavlović pisar suda, Ra- dovića, por., Josipovića, Manojlovića, Mo- nirovića. Riznica, Cvijanovića i Vasovića, javi svima, da ne brinu i neka se što češće javljaju. Javi Vladi Tilipoviću, da sam pi- sao njegovoj gospodji u Kuršumlju i tra- žio izvještaj od opštine Kuršumljske, i čim dobijem izvještaj javi mi. Tebe, Gjoku, Rašu, braću: Zarka i Zdravka ljubimo ne- brojeno puta. Mama, Milka, Vlada, Milica, Paunko, Dragoš i ja tvoj brat Jakov Paun- ković, trgovac iz Uba. 30368-8

JOVANU PREMOMIĆU, Geneva. Za Aleksandra Paunkovića, I. telegrafsko ode- lenje, pošta broj 999, Geneva. Molim Pre- movića, da dostavi slijedeće mome bratu: Dragi i mili brate! Vijest, da je Leka umro, jako nas je potresla. U ime nas svijui izjavi naše saučesne Raši i braci, a mene izvjesti, kog je dana i od čega je umro i gdje je sahranjen, da bi mu izdao podužje. Mi smo zdravo i dobro. Za nas ne brini, čuvaj se i pazi na zdravlje. Kaži Djoki, da je snaha Ruža i strina u Šapcu, da su zdravo, da ne oskudjevaju i da četo do- bijam izvještaj od njega. Javi mi broj pošte Djokine. Neka se Djoka postara, da prija Sanda što prije dobija invalidu i pen- ziju, jer je u rdjavom materijalnom sta- nju, tako isto i za snahu Magu. Ti primi platu Ljubičinu i odmah joj pošalji u Niš, na adresu Ljubici Petrovoj Episkopska 67, Niš. Od nje nisam dobio ništa već mjesec dana. Pošalji i platu od oktobra 1915. go- dine za teču Mihajla Jelisavčića, Regl- rungsstrasse 21, Kruševac. Javi Sveti Si- miću, da su Jela i Ljubinka dobro, da ne brine, nek se češće javlja. Sveti Nikoliću kaži, da je Dada dobro i kod Jele je. Zarku kaži, da je Pela u Belotiću. Čika Laza se javlja. Zdravi su. Zdravi su i žive familije: Stojanovića, Radovića, Stanojevića, Rakića, Steve Mihailovića, sem Miloša Re- bavkića, Stankovića, Miloševića, Parezano- vića, Vukajlovića, Vlainića, Mitrovića. Ro- sa je Ratkova umrla. Selakovića, Bože A- leksića, Stanišića, Rakovića sem Timotija, Dašića, Nikole Višnjića, Dojanovića, An- drejevića, Sveta Pavlović pisar suda, Ra- dovića, por., Josipovića, Manojlovića, Mo- nirovića. Riznica, Cvijanovića i Vasovića, javi svima, da ne brinu i neka se što češće javljaju. Javi Vladi Tilipoviću, da sam pi- sao njegovoj gospodji u Kuršumlju i tra- žio izvještaj od opštine Kuršumljske, i čim dobijem izvještaj javi mi. Tebe, Gjoku, Rašu, braću: Zarka i Zdravka ljubimo ne- brojeno puta. Mama, Milka, Vlada, Milica, Paunko, Dragoš i ja tvoj brat Jakov Paun- ković, trgovac iz Uba. 30368-8

JOVANU PREMOMIĆU, Geneva. Za Aleksandra Paunkovića, I. telegrafsko ode- lenje, pošta broj 999, Geneva. Molim Pre- movića, da dostavi slijedeće mome bratu: Dragi i mili brate! Vijest, da je Leka umro, jako nas je potresla. U ime nas svijui izjavi naše saučesne Raši i braci, a mene izvjesti, kog je dana i od čega je umro i gdje je sahranjen, da bi mu izdao podužje. Mi smo zdravo i dobro. Za nas ne brini, čuvaj se i pazi na zdravlje. Kaži Djoki, da je snaha Ruža i strina u Šapcu, da su zdravo, da ne oskudjevaju i da četo do- bijam izvještaj od njega. Javi mi broj pošte Djokine. Neka se Djoka postara, da prija Sanda što prije dobija invalidu i pen- ziju, jer je u rdjavom materijalnom sta- nju, tako isto i za snahu Magu. Ti primi platu Ljubičinu i odmah joj pošalji u Niš, na adresu Ljubici Petrovoj Episkopska 67, Niš. Od nje nisam dobio ništa već mjesec dana. Pošalji i platu od oktobra 1915. go- dine za teču Mihajla Jelisavčića, Regl- rungsstrasse 21, Kruševac. Javi Sveti Si- miću, da su Jela i Ljubinka dobro, da ne brine, nek se češće javlja. Sveti Nikoliću kaži, da je Dada dobro i kod Jele je. Zarku kaži, da je Pela u Belotiću. Čika Laza se javlja. Zdravi su. Zdravi su i žive familije: Stojanovića, Radovića, Stanojevića, Rakića, Steve Mihailovića, sem Miloša Re- bavkića, Stankovića, Miloševića, Parezano- vića, Vukajlovića, Vlainića, Mitrovića. Ro- sa je Ratkova umrla. Selakovića, Bože A- leksića, Stanišića, Rakovića sem Timotija, Dašića, Nikole Višnjića, Dojanovića, An- drejevića, Sveta Pavlović pisar suda, Ra- dovića, por., Josipovića, Manojlovića, Mo- nirovića. Riznica, Cvijanovića i Vasovića, javi svima, da ne brinu i neka se što češće javljaju. Javi Vladi Tilipoviću, da sam pi- sao njegovoj gospodji u Kuršumlju i tra- žio izvještaj od opštine Kuršumljske, i čim dobijem izvještaj javi mi. Tebe, Gjoku, Rašu, braću: Zarka i Zdravka ljubimo ne- brojeno puta. Mama, Mil